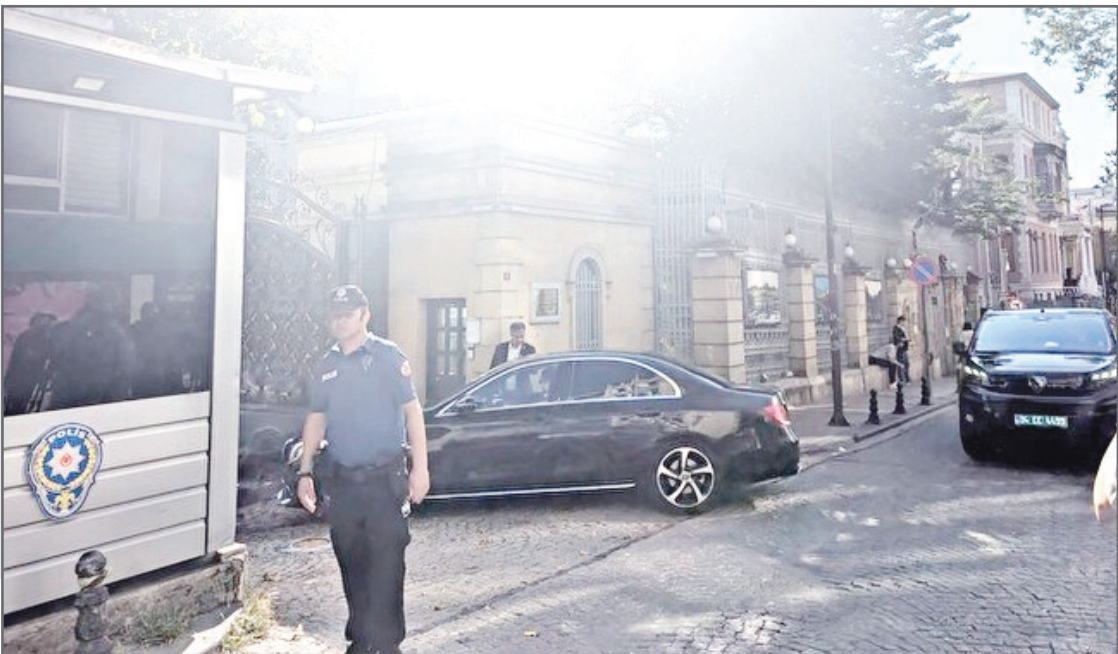

۲	سیاسی	یکشنبه / ۵ مرداد ۱۴۰۴ / شماره ۲۰۰۸
---	--------------	------------------------------------

چشم‌انداز مذاکرات استانبول: شطرنجی که پابانش نامعلوم است

گام‌هایی لرزان به‌سوی صلح؟

مذاکرات حساس میان ایران و تروئیکای اروپایی (انگلیس، فرانسه، آلمان) روز جمعه، سوم مرداد ۱۴۰۴، در کنسولگری ایران در استانبول برگزار شد. باشگاه خبرنگاران جوان: این نشست، که اولین گفت‌وگوی رسمی پس از جنگ ۱۲ روزه رژیم صهیونیستی علیه‌ایران با پشتیبانی بمب‌افکن‌های آمریکایی بود، تلاشی برای بازگرداندن دیپلماسی به مسیر خود در میانه بحرانی عمیق به شمار می‌رود. محور مذاکرات بر امکان تمدید مهلت تحریم‌های سازمان ملل و جلوگیری از فعال‌سازی مکانیسم «اسنپک» متمرکز بود، در حالی که سایه جنگ و بی‌اعتمادی میان طرفین، فضا را پیچیده‌تر کرده بود.

زخم‌های جنگ و چالش‌های دیپلماسی

مذاکرات استانبول در بستری از بی‌اعتمادی عمیق برگزار شد. حملات اخیر رژیم جعلی اسرائیل و آمریکا به تأسیسات هسته‌ای ایران، از جمله سایت‌های نطنز و فردو، نه‌تنها خسارات مادی برای ایران به بار آورد، بلکه با شهادت ده‌ها فرمانده نظامی، دانشمند هسته‌ای و غیرنظامی، خشم و بی‌اعتمادی تهران را به اوج رساند.

در این میان، تروئیکای اروپایی با برگزاری این نشست در استانبول تلاش کردند تا نقش میانجی را ایفا کنند. اما تهدید به فعال‌سازی مکانیسم «اسنپک» که می‌تواند تحریم‌های سازمان ملل را بازگرداند، مانند شمشیری دو لبه بر مذاکرات سایه افکنده بود. کاظم غریب‌آبادی، معاون وزیر امور خارجه ایران، پس از مذاکرات در پستی در شبکه ایکس نوشت: «گفت‌وگویی جدی، صریح و مفصل با مدیران سیاسی سه کشور اروپایی و اتحادیه‌ای اروپا داشتیم. ضمن انتقاد شدید از مواضع آنها در قبال جنگ تجاوزکارانه اخیر علیه مردم ما، مواضع اصولی خود را درباره مکانیسم اسنپک تشریح کردیم.» این اظهارات نشان‌دهنده آن است که ایران، در حالی که آماده گفت‌وگو است، حاضر به پذیرش فشارهای یک‌جانبه نیست.

اسنپک: تهدیدی که دیپلماسی را به گروگان گرفته است

مکانیسم «اسنپک»، که در قطعنامه ۲۲۳۱ شورای امنیت گنجانده شده، به امضاکندندگان برجام اجازه می‌دهد در صورت نقض تعهدات هسته‌ای ایران، تحریم‌های سازمان ملل را به‌صورت خودکار، بازگردانند. این مکانیسم تا اکتبر ۲۰۲۵ اعتبار دارد و تروئیکای اروپایی هشدار داده‌اند که در صورت عدم پیشرفت در مذاکرات، تا پایان اوت ۲۰۲۵ (اواسط شهریور ۱۴۰۴) آن را فعال‌خواهند کرد. فعال‌سازی این مکانیسم می‌تواند اقتصاد ایران را، که بیش‌تر تحت فشار تحریم‌های آمریکا و خسارات جنگ قرار گرفته، به ورطه‌ای جدید بکشاند.

در این میان، دیپلمات‌های اروپایی پیشنهاد تمدید چندماهه مهلت تحریم‌ها را مطرح کرده‌اند، مشروط به اینکه ایران همکاری کامل با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی (IAEA) را از سر بگیرد و مذاکرات مستقیم با آمریکا را آغاز کند. اما ایران این پیشنهاد را با احتیاط بررسی کرده است. عباس

نماينده مجلس:

آب را وارد بازی های سیاسی کردیم

عضو هیئت رئیسه کمیسیون کشاورزی مجلس شورای اسلامی، گفت: در بحث آب مسیر را غیر علمی و غیر کارشناسی رقتیم و آب را وارد بازی‌های سیاسی کردیم.

حامد یزدیان، عضو هیئت رئیسه کمیسیون کشاورزی مجلس شورای اسلامی در گفت وگو با برنا با اشاره به بحران کم آبی در کشور، گفت: ما در یکی دو دهه گذشته در سیاست‌گذاری‌های کلان آب اشتباه رقتیم و چند اتفاق جدید افتاده است که نتیجه آن را مشاهده می‌کنیم. برخی از این مشکلات ساختاری است که در زمینه نهادهای تصمیم‌گیر آب گرفتیم. از زمانی که نگاه‌های مبتنی بر مدیریت حوزه آبریز را برلاشتیم و به مدیریت استانی تغییر دادیم این مشکلات بیشتر شده است. وی اظهار کرد: مسیر را غیر علمی و غیر کارشناسی رقتیم و آب را وارد بازی‌های سیاسی کردیم. در همه جای دنیا یک حوزه آبریز در مورد آب تصمیم گیری می‌کند نه اینکه ما بپاییم مرز سیاسی استان‌ها را معیار تصمیم‌گیری در مورد آب قرار دهیم. یزدیان بیان کرد: اگر این روند ادامه پیدا کند در سال آینده در کل کشور تنش‌های آبی را خواهیم دید. اگر قرار باشد استان‌ها مستقل در این زمینه تصمیم بگیرند قطعاً استان‌هایی که در پایین دسته‌های آبریز هستند یا حوزه‌های مشترک دارند دچار تنش‌های جدی می‌شوند.

وی تأکید کرد: موضوع دیگر توسعه‌های بی‌رویه بدون نگاه به بهره‌وری آب است که در کشور داریم. ما با توسعه مخالف نیستیم ولی اینکه مفهوم آب و بهره‌وری آن برای ما مشخص باشد موضوع مهمی است. حتی در بحث کشاورزی ما در سال‌های اخیر توسعه‌های زیادی داشتیم ولی منجر به کاهش مصرف نشده است هنوز در اکثر مناطق کشور کشاورزی به شکل سنتی انجام می‌شود یا کشت محصولات آب پر بر است که اینها بحث‌هایی است که نیاز به تفکر و برنامه‌ریزی جدی دارد. این عضو هیئت رئیسه کمیسیون کشاورزی اظهار کرد: مسلماً برخی از نگاه‌ها این است که کشاورزی در کشور تعطیل شود. ما چنین نگاهی نداریم و معتقدیم با همین آب موجود و اصلاح روش‌های آبیاری، بذر، کود و همچنین مدیریت بخش کشاورزی می‌توانیم بهره‌وری و تولید محصول بیشتری با مصرف آب کمتری داشته باشیم. نماینده مردم اصفهان در مجلس شورای اسلامی، گفت: با افزایش جمعیت نیاز به آب داشتیم که در این زمینه کار نشده است. استان‌هایی را داریم که بیشتر از ۴۰ درصد تلفات شبکه دارند. در بهترین استان‌ها ۱۵ الی ۱۶ درصد تلفات شبکه آب شهری وجود دارد، این یعنی اینکه آبی که در کشور کم است و به سختی استحصال می‌شود بخش‌های زیادی در شبکه‌ها هدر می‌رود و سرمایه گذاری جدی در این حوزه‌ها انجام نشده است. خیلی از جاها عمده آبی که توسط آب شرب مصرف می‌شود پساب آن را نمی‌توانیم استفاده کنیم. یزدیان بیان کرد: ما بحث حقوق مالکیت آب را در کشور جدی نگرفتیم که این منجر به اتفاقات ناگواری شده است. برخی از اینها حقیابه دارانی هستند که شخصی هستند بخشی نیز انقال است و باید بحث حقوق آب را در کشور یک بار برای همیشه حل کنیم. اینکه قرار است همه مالکیت در اختیار دولت باشد یا باید حقیابه کشاورزانی که از قدیم وجود داشته است را پرداخت کنیم. اگر قرار است بخش خصوصی و حقیابه داران به رسمیت شناخته شوند باید در تصمیم‌گیری‌ها و تصمیم‌ها برای آنها نقش آفرینی ایجاد کنیم و مشکلات آن را در تصمیمات داشته باشیم

عراقچی، وزیر امور خارجه ایران، در گفت‌وگویی تأکید کرد: «جهان باید بداند که پس از جنگ، موضع ایران تغییر نکرده و همچنان قوی است. غنی‌سازی اورانیوم ادامه خواهد یافت و ما در مورد حقوق ملت ایران سازش نخواهیم کرد.» این موضع نشان‌دهنده عزم ایران برای حفظ استقلال در برنامه هسته‌ای خود است، حتی در برابر تهدیدهای سنگین غرب.

از سوی دیگر، فعال‌سازی اسنپک می‌تواند پیامدهای گسترده‌ای فراتر از ایران داشته باشد. بازگشت تحریم‌های سازمان ملل می‌تواند متحدان ایران مانند چین و روسیه را در موقعیت دشواری قرار دهد، زیرا این کشورها، به‌ویژه چین که یکی از بزرگ‌ترین خریداران نفت ایران است، ممکن است مجبور به رعایت ظاهری این تحریم‌ها شوند. این امر می‌تواند روابط ایران با این کشورها را نیز تحت تأثیر قرار دهد.

غنی‌سازی اورانیوم: اهرم یا پاشنه آشیل؟

یکی از گره‌های اصلی مذاکرات استانبول، برنامه غنی‌سازی اورانیوم ایران است. دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا، مدعی شده که حملات اخیر به تأسیسات ایران را «کاملاً نابود» کرده است. اما آژانس بین‌المللی انرژی اتمی در گزارشی که منتشر شد، اعلام کرد ایران می‌تواند ظرف چند ماه غنی‌سازی را از سر بگیرد، به‌ویژه اگر زیرساخت‌های مخفی یا پراکنده‌ای داشته باشد.

این تضاد در روایات، مذاکرات را پیچیده‌تر کرده است. ایران بارها تأکید کرده که برنامه هسته‌ای‌اش صلح‌آمیز است، اما عدم شفافیت درباره ذخایر اورانیوم، نگرانی‌های غرب را تشدید کرده است.

غریب‌آبادی اعلام کرد که هیأتی از آژانس قرار است به زودی برای مذاکره درباره «روش جدید همکاری» به تهران سفر کند، اما تأکید کرد که ایران اجازه دسترسی به سایت‌های هسته‌ای

را تحت این چارچوب نخواهد داد. این موضع نشان‌دهنده استراتژی ایران برای حفظ کنترل بر برنامه هسته‌ای خود در برابر فشارهای بین‌المللی است.

بازنگران دیگر: نقش چین و روسیه در شطرنج

دیپلماتیک

ایران در هفته‌های اخیر مذاکراتی با چین و روسیه، دیگر امضاکندندگان برجام، برگزار کرده است. اگرچه جزئیات این گفت‌وگوها منتشر نشده، اما به نظر می‌رسد تهران به دنبال جلب حمایت این دو کشور برای مقابله با فشارهای غرب است. روسیه می‌تواند نقش کلیدی در حمایت این دو کشور برای مقابله با فشارهای ایران مانند چین و روسیه را در موقعیت دشواری جلوگیری از فعال‌سازی اسنپک ایفا کند. چین نیز، با توجه به روابط اقتصادی نزدیک با ایران، ممکن است به دنبال میانجی‌گری برای تمدید مهلت تحریم‌ها باشد.

با این حال، هماهنگی میان تروئیکای اروپایی و آمریکا، که پس از خروج از برجام در سال ۲۰۱۸ عملاً از مذاکرات کنار گذاشته شده، همچنان ضعیف است. دیپلمات‌های اروپایی گفته‌اند که عدم شفافیت در سیاست آمریکا، به‌ویژه با توجه به اظهارات اخیر ترامپ مبنی بر «عدم عجله» برای مذاکره، کار اروپا را دشوار کرده است. این در حالی است که ایران خواستار تضمین‌هایی است که نه آمریکا و نه رژیم اسرائیل در طول مذاکرات حملات جدیدی انجام ندهند، درخواستی که با توجه به سابقه اخیر بعید به نظر می‌رسد عملی شود.

آینده دیپلماسی: روزنه‌ای شکننده یا بن‌بست جدید؟

مذاکرات استامبول، اگرچه به پیشرفت چشمگیری منجر نشد، اما توافق بر ادامه رایزنی‌ها نشان‌دهنده وجود روزنه‌ای برای دیپلماسی است. لارنس نوومن، خبرنگار وال‌استریت ژورنال، در شبکه ایکس نوشت: «ایران پیشنهاد تمدید

تحریم‌ها را رد نکرد، که نشانه‌ای از تغییر جزئی در موضع تهران است.» این انعطاف، هرچند اندک، می‌تواند به معنای آمادگی ایران برای حفظ کانال‌های دیپلماتیک باشد، به‌ویژه در شرایطی که اقتصاد این کشور تحت فشار شدید قرار دارد.

با این حال، چالش‌های پیش‌رو عظیم هستند. بی‌اعتمادی عمیق ایران به غرب، به‌ویژه پس از حملات اخیر، مذاکرات را دشوار کرده است. در مقابل، تروئیکای اروپایی با چالشی دوگانه مواجه‌اند: از یک سو، باید ایران را به همکاری ترغیب کنند، و از سوی دیگر، باید آمریکا را به بازگشت به میز مذاکره متقاعد کنند. پیشنهاد تمدید شش‌ماهه قطعنامه شورای امنیت، که به گفته رویترز با استقبال سرد ایران مواجه شده، می‌تواند آزمون‌ی برای سنجش اراده طرفین باشد. اما بدون تضمین‌های امنیتی و اقتصادی ملموس، بعید است ایران به شروط اروپا تن دهد.

مذاکرات استانبول نشان داد که دیپلماسی، هرچند شکننده، هنوز زنده است. اما موفقیت این مسیر به عوامل متعددی بستگی دارد: توانایی اروپا در ارائه مشوق‌های قابل قبول، آمادگی ایران برای همکاری با آژانس، و مهم‌تر از همه، کاهش تنش‌ها میان تهران و واشنگتن. در صورت شکست دیپلماسی، فعال‌سازی اسنپک می‌تواند به تشدید تنش‌ها و حتی درگیری‌های نظامی منجر شود، به‌ویژه در منطقه‌ای که بیش‌تر به دلیل جنگ اخیر ملتهب است.

جهان در انتظار است تا ببیند آیا این گفت‌وگوها می‌توانند به توافقی پایدار منجر شوند یا اینکه خاوریمانه به سمت بحرانی جدید پیش خواهد رفت. در این شطرنج دیپلماتیک، هر حرکت می‌تواند سرنوشت‌ساز باشد، و زمان، که به سرعت در حال سپری شدن است، بزرگ‌ترین دشمن همه طرف‌هاست.

مذاکرات استانبول نشان داد که دیپلماسی، هرچند شکننده، هنوز زنده است. اما موفقیت این مسیر به عوامل متعددی بستگی دارد: توانایی اروپا در ارائه مشوق‌های قابل قبول، آمادگی ایران برای همکاری با آژانس، و مهم‌تر از همه، کاهش تنش‌ها میان تهران و واشنگتن

سخن نخست

آیا صدای کودکان ایران در آمریکا شنیده شد؟

ادامه از صفحه یک

این دو دیپلمات بلندپایه، در شرایطی پرمخاطره، هنر گفت‌وگو، زبان حقوق بین‌الملل، و منطق استدلالی را به‌جای تهدید، شعار و تنش در صحنه دیپلماسی نشان‌دادند. آن‌ها نه فقط برای «امروز» ایران، بلکه برای آینده‌ای بهتر برای فرزندان این سرزمین، میدان سخت و پیچیده مذاکرات را به‌مثابه رزمگاه ملی تعبیر کردند و تا پایان، با جان‌فشانی و صبوری، از منافع کشور دفاع کردند.

عراقچی: صدای مناتت در برابر تحریف و تحریم

دکتر عباس عراقچی، دیگر دیپلمات ممتاز و برجسته کشور، همواره در سایه اما در قلب نبردهای دیپلماتیک حضور مؤثر داشت. او به‌عنوان معاون حقوقی و سپس معاون سیاسی وزارت امور خارجه، بار اصلی مذاکرات فنی و سخت را بر دوش کشید؛ مذاکراتی که صبوری، تسلط بر مفاهیم تخصصی، درک دقیق از منافع ملی و توان اقناع طرف مقابل را می‌طلبلید. مصاحبه اخیر دکتر عراقچی با شبکه فاکس‌نیوز آمریکا، در میانه التهاب‌های سیاسی پس از حمله و تجاوز اسرائیل به ایران عزیزمان، بار دیگر نشان داد که او نه‌تنها همچنان بر مدار منطق و منافع ملی حرکت می‌کند، بلکه با بیانی مؤدبانه، شفاف و به‌دور از فرافکتی‌های سیاسی رایج، تصویر دقیقی از چالش‌ها، فرصت‌ها و مسیرهای عقلانی برای احیای برجام و کاهش تنش‌ها و برداشتن سایه جنگ از ایران ارائه داد. این مصاحبه را می‌توان سندی زنده از دیپلماسی متین و آینده‌نگر ایران تلقی کرد؛ رویکردی که در آن، امید به تعامل و صلح جهانی بر شعارهای احساسی و مقطعی غلبه دارد.

نسل آینده و میراث دیپلماتیک آنان

در شرایطی که بسیاری از تصمیمات کلان کشور بر زندگی کودکان، آموزش، سلامت، اقتصاد، و آینده آن‌ها تأثیر مستقیم می‌گذارد، نمی‌توان از مسئولیت سنگین دیپلماسی در کاستن از فشارهای اقتصادی و روانی بر دوش خانواده‌ها چشم‌پوشی کرد. ظریف و عراقچی، هر دو با تمرکز بر خروج ایران از انزوا، کاهش تحریم‌ها، و بازسازی وجهه حقوقی کشور، نقشی بنیادین در صیانت از حقوق اقتصادی و فرهنگی کودکان ایفا کردند. حق بر توسعه، حق بر آموزش باکیفیت، دسترسی به دارو، تغذیه مناسب و رفاه نسبی، همه و همه در گرو سیاست خارجی عقلانی و تعامل‌محور است. ناییده گرفتن این حق‌ها، به‌ویژه در شرایط تحریم، سادانگاری مخاطره‌آمیزی است که تنها نسل‌های آینده هزینه آن را خواهند پرداخت.

چرا این دو چهره در خاطره جوانان نسل زد خواهند ماند؟

معنای حقوقی و تمدنی: نه تنها متن برجام، بلکه رفتار مدیرانه این دو دیپلمات به‌عنوان راهبردی در چارچوب حقوق بین‌الملل مستند شد؛ آن هم در زمانی که کودکان ایرانی آسیب‌پذیرترین گروه نسبت به تحریم‌های غیرقانونی بین‌المللی‌اند.

شجاعت دیپلماتیک: نه در برابر دشمنان خارجی، بلکه در مقابل فشارهای داخلی، این دو، از منافع ملی حمایت کردند—تمادی از فداکاری نسلی با هدف محافظت از آینده کشور.

الگوی همکاری و عقلانیت: در برابر منتق‌ب‌تری‌طلب و گفت‌ماند تئدروانه داخلی، آنها نشان دادند که همکاری ملی در چارچوب اراده سیاسی و حقوقی، راهکار پایدار و بیمه‌ای برای نسل‌های آینده است.

فداکاری در سکوت: میراثی برای حافظه تاریخی ایران

در این مقطع حساس کنونی و پس از تجاوز اسرائیل به ایران دکتر عراقچی، بخلاف برخی تحروهای جریان‌های ایران برای تسویه‌حساب‌های جناحی می‌دانند، همواره کوشیده تا از ظرفیت قانون، گفت‌وگو، چندجانبه‌گرایی و اجماع جهانی برای تأمین منافع ملی بهره‌برد. فراتر از قضاوت‌های سیاسی و اختلاف‌نظرهای مقطعی، آنچه در حافظه تاریخی ملت ایران باقی خواهد ماند، نه شعارهای هیجانی، بلکه خونسردی، درایت، و ایستادگی آن‌ها در برابر طوفان‌های تحریم و تحریف است.

ایران آینده، نیازمند الگوهایی است که کودکان امروز بتوانند با افتخار به آن‌ها بنگرند؛ الگوهایی که نه با تندروی، بلکه با دانش، اعتبار بین‌المللی و زبان مشترک بشری، از عزت ملی دفاع کردند. دکتر ظریف و دکتر عراقچی، مصداق چنین الگوهایی‌اند.

اخبار

طحان نظیف خبر داد

شورای نگهبان طرح مالیات بر سوداگری و سفته‌بازی را تأیید کرد

سخنگوی شورای نگهبان از تأیید طرح مالیات بر سوداگری و سفته‌بازی از سوی این شورا خبر داد.

به گزارش ایرنا، هادی طحان نظیف عضو حقوقدان و سخنگوی شورای نگهبان در حساب کاربری خود در شبکه اجتماعی ایکس نوشت: «طرح مالیات بر سوداگری و سفته‌بازی» که در مراحل قبل با ابهامات و اشکالاتی مواجه شده بود، پس از انجام اصلاحات در مجلس شورای اسلامی و بررسی مجدد در شورای نگهبان، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.» پیش از این طرح مالیات بر سوداگری و سفته بازی مورد ایراد شورای نگهبان و مجمع تشخیص مصلحت نظام قرار گرفته بود که پس از رفع این ایرادات در کمیسیون اقتصادی مجلس، نمایندگان در جلسه علنی هشتم تیر ماه ایرادات را برطرف کردند.

هلاکت ۳ تن از تروریست‌های عامل حمله به دادگستری سیستان و بلوچستان

روابط عمومی قرارگاه قدس نیروی جمهوری اسلامی ایران اعلام کرد: «در جریان حمله تروریستی زاهدان، ۲۲ نفر مجروح شدند و ۳ نفر از آنها به هلاکت رسیدند.»
این گروهک تروریستی حمله‌کننده به دادگستری استان سیستان و بلوچستان از سوی رزمندگان قرارگاه قدس نیروی زمینی سپاه خبر داد.
شهر زاهدان، متن اطلاعیه به شرح زیر است: «در پی عملیات تروریستی ناجوانمردانه گروهک تروریستی به دادگستری استان سیستان و بلوچستان تعداد سه نفر از اعضای این گروهک توسط رزمندگان قرارگاه قدس نیروی زمینی سپاه به هلاکت رسیدند.
بر اقدام گروهک به ساختمان دادگستری تعدادی از مردم و مراجعین زخمی شدند.
در حال حاضر اوضاع تحت کنترل نیروهای امنیتی می‌باشد.

شهادت ۶ نفر در حادثه تروریستی زاهدان/ ۲۲ نفر مجروح شدند

روابط عمومی قرارگاه قدس نیروی زمینی سپاه در اطلاعیه تکمیلی از شهادت ۶ نفر و زخمی‌شدن ۲۲ نفر دیگر در جریان حمله تروریستی به دادگستری سیستان و بلوچستان خبر داد.

به گزارش ایسنا، در اطلاعیه تکمیلی قرارگاه قدس نیروی زمینی سپاه آمده است: «در پی حادثه تروریستی امروز صبح در زاهدان تعداد ۶ نفر شهید و تعداد ۲۲ نفر مجروح شده‌اند.»

این اطلاعیه یادآور شده است: «اکثر شهدا و مجروحین از شهروندان عادی هستند. در بین شهدا یک نفر زن و کودک نیز وجود دارد.»

در این اطلاعیه آمده است: «سه نفر تروریست به هلاکت‌رسیده دارای جلیقه

انتحاری بوده‌اند.»